

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0-10

Št. 43.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1910.

Leto V.

Smrdeče rdeče cvetke.

Smrdi! Tudi, če si nahoden, ti mora vdariti skozi zamašeni nos zdaj tisti smrad, ki ti dehti z gnojišča socialne demokracije. Zgodilo se je nekaj, kar si mora tudi slovensko krščansko socialno delavstvo prav dobro zapomniti. Pred dvema letoma je obljubila direkcija južne železnice, da bo le-tos izboljšala stanje železničarjem. Ker se pa ni zmenila, da tudi pravočasno izvede, kar je obetala, so se nesocialne demokratske železniške organizacije zavzele za zadevo in so sklenile, da pritiskajo na ravnateljstvo južne železnice s takozvano pasivno resistenco, kar se pravi, da se dela služba tako, kakor to zapovedujejo tisti predpisi, ki so skovani pri zeleni mizi pravzaprav v službi večinoma za nič in ki se vporabljajo takrat, kadar se pripeti kaka nesreča, da pritiskajo ubogega železničarja in pa, kadar se bori proti svoji železniški upravi. Predpisi so namreč taki, da se ves promet ustavi takrat, kadar se dela služba po predpisih.

Naša »Prometna zveza« bi se bila lahko postavila na stališče, da se ne udeleži boja, ki so ga napovedali železniški uradniki južne železnice. »Prometno zvezo« so namreč uradniške organizacije, takozvana »koalicija«, prezirale, dasi so se obrnili na socialne demokrate in jih pozvali, naj jim priskočijo na pomoč. Kljub temu je »Prometna zveza« sklenila, da naj se njeni člani udeleže pasivnega odpora, kar so seveda tudi storili.

Popolnoma drugače pa je postopala tista socialna demokracija, ki vedno zatrja, da se le ona bori za koristi proletarca in seveda tudi za železničarja. Znani socialno demokratski voditelj Tomšik je lezel k ravnateljstvu južne železnice, kaj da je tam zmešetaril se sicer ne zna, ampak ko je prišel z glavnega ravnateljstva, je pa ukazal železničarjem, naj sploh ne podpirajo boja, ki ga je napovedala južni železnici »Prometna zveza« in pa uradniške organizacije. Slovensko je Tomšik naznanil svetu, da zanj vprašanje kruha ne obstoja, marveč da obstoja zgolj zanj vprašanje sile. To radi ve-

rujemo, da se sijajno plačanemu Tomšiku dobro godi, ampak drugo vprašanje je seveda, če se godi tudi tako dobro železničarju, kakor Tomschiku. Rdeči železničarji so sicer skrivaj kleli Tomschika in jude, ki vodijo socialne demokrate, toda povelju rdečega železničarskega generala Tomšika se niso upali upreti. Pri socialni demokraciji je že tako, da socialni demokrati ne smejo imeti nobenega lastnega prepričanja, nobene lastne volje, ampak morajo slepo storiti to in le to, kar jim ukažejo tisti njihovi generali, ki jih socialni demokrati sami plačujejo menda zato, da potem izdajajo delavske koristi.

A ne dovolj, da se socialni demokrati niso prav nič udeležili boja, marveč postopali so tako grdo proti svojim tovarišem v boju, da kaj tako grdega svet še ni videl in še ne čul. Naravnost ovajali so po svojih listih tiste železničarje, ki so bili v boju za svoje pravice in delali z vsemi silami in močmi samo na to, da bi se izjalovilo boj. Ampak vse socialno demokratsko izdajalsko počenje jim ni prav nič koristilo. Posledice pasivnega odpora, proti kateremu so nastopili rdeči, so upravo južne železnice prisilile, da se je udala in ugodila večinoma vsem zahtevam, ki so jih stavili železničarji v boju.

O koncu tega boja, ki se je pokazal, da se tudi brez socialnih demokratov in proti njim lahko dosežejo lepi uspehi, smo dobili iz vrste krščanskih železničarjev ob koncu odpora sledeče poročilo:

Kocka je padla. Pasivna resistenca je za enkrat končana, toda njene posledice se bodo še dalje časa poznale ne samo pri prometu in v skladiščih, ampak tudi v blagajni trdovratne direkcije. Kaj je bilo tega treba, kaj je bilo treba razburjati duhov. To je le mogoče, če stoje na vodilnem mestu južne železnice možje, ki mislijo, da živimo še približno v 17. stoletju. Ti ljudje ali že otročarijo, ali so pa sploh od nekdaj že nesposobni, da obvladujejo tak veliki, kulturni aparat, kakršen je južna železnica. Če je gospod vodja glavnega ravnateljstva mislil, da s pomočjo korumpirane, židovsko posto-

pajoče socialne demokracije dela kar hoče, se zelo, zelo moti. Socialni demokratizem je itak še le kup pên in drugega nič in ravno doigrana žaloigra mora še tistim oči odpreti, ki so dosedaj nosili desko na čelu in slepo verjeli, kar sta jim Tomšik in Adler ukazovala. Če delavstvo v sedanjem boju ni doseglo zaželenih uspehov, naj se tema dvema rdečima malikoma zahvali, da bo smelo še zanaprej biti tlačeno — da bo smelo — če bo še hotelo — i zanaprej pitati te čifutske agente. Glavni ravnatelj Kaizl je bil s Tomšikom in Weiglom, kakor vsi znaki kažejo — že dolgo časa dogovorjen, da mu bodeta ta dva v boju proti opravičnim zahtevam drugih organizacij zvesto ob strani stala. Podlegel pa je in podlegli sta ž njim vred dve vsemogočni socialno-demokratski kapaciteti. Mož, ki se pri svojih podložnih tako blamira, ki oškoduje vse sloje prebivalstva, najbolj pa tiste, katerim služi in se jim hline vestnega uradnika, mož, ki ne zasluži nobenega zaupanja več, naj se skrije kam v kak samotni kotiček in na pravi prostor drugim, ki so o sociologiji bolj poučeni, — ne pa da še javno vzdihuje, da misli po 43 službenih letih še nekaj časa »vleči«. Mogoče, da je mislil dijete in remuneracije, kajti zafuran upravni voz se ne dá zlahka »vleči«, napora pa on vaje ni.

Poučen je boj, ki se je vojeval na južni železnici. Najpoučnejše je pa, kako izdajalsko so postopali rdeči železničarski izdajalci. Nam se to ni zdelo čudno, ker rdečo gospodo zelo dobro poznamo. Prav pa je, da jo izpoznajo tudi drugi.

× × ×

Ni še ravno tako dolgo, ko je tožil pred ljubljansko poroto znani socialni demokrat zagorski Čobal nekega delavca. Nas prav nič ne zanima vsa zadeva in bi ne bili niti pisali o njej, če bi socialna demokracija tolikrat ne napadala naših zadrug. Tisti delavec, ki je bil oproščen pred ljubljansko poroto, nas tudi ne zanima, kakor tudi ne, če bi ga bil oprustil poklicni sodnik ali pa morebiti prizivni senat. Dve stvari sta pa

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Kdor pride enkrat v pest Neronovim bericem, jim ne uide živ,« govori Avel in potegne bodalo iz svoje obleke. »Proč od mene, komur je drago življenje; pripravljen sem na najhujše! Vedite,« govori še dalje, ko so se umaknile že mevrce, »zavoljo te deklice, s katero sem zaročen, sem prišel sem, da jo otmem iz kraja, kjer pregreha —«

Kar preneha; kajti s strmenjem opazi, kako Tigelin pazljivo ogleduje roko Aricije in se kar nenadoma odkrije ter potegne z glave svojo rdečo kapo, ki pokriva volnate, kot oglje črne lase.

»Je že dosti!« se zareži zaničljivo Tigelin; »milost Neronovo, katere se bojite zaradi svoje nevestice, si je že kdaj lahko pridobila; prst na njeni roki mi je porok in varuje vas, ker prosi njegova lastnica za vas. Idite in varujte, da ne pridete še kdaj nepovabljeni na ta kraj.«

S temi besedami se obrne zamorec in na njegovo povelje se umaknejo sužniki. Ljubimca sta sedaj sama. Moža v senci ostaneta na svojih sedežih; drug drugemu si dajeta znamenja in pazljivo gledata na prizor.

Aricija hiti k Avlu; toda mladenič jo skoro surovo zavrne.

»Sramuj se, da moram biti hvaležen svoje rešenje trinogovemu darilu!« ji reče temnega obraza, »darilu, katerega se ne sramuje moja nevesta iz ničemne ošabnosti, da je celo očitno kaže! Tedaj je vendar le res, kar so mi šepetali na uho, da si se s tujci skrivno razgovarjala? Li si pač dogovorila čas, uró, da se boš grela v svitu cesarjeve milosti; jaz pa sem se moral prikrasti kakor tat, da sem čul ves o smrtnem strahu nad vsako tvojo stopinjo!«

»Ne srđi se sedaj, posebno sedaj!« ga prosi deklica; »stran od tu, Avel, hitiva! Kolikor dalje, toliko ljubše mi bo, da ubegnem očesu strašnega trinoga: ti ga ne poznaš, njegovega očesa!«

»Poznam ga, poznam; kajti njgov čar je ustavil maščevalni Sporov nož in kuje njegovo voljo v okove,« reče Avel mračno. »Vendar naj ti spolnim, kar zahtevaš. Poiščiva si skrivnih potov, da najdeva Romula, ki me je privedel na vrt, ko sem ga v skrbeh zate opomnil na spolnitev obljubljenega prijateljstva.«

»Romul je tukaj!« se začuje za njima krepek moški glas, in ko se obrneta, vidita načelnika cesarjevih stražnikov — ličnega

vojaka z dobronamernim obrazom. Pri njem stoji Aleksandros, ki ves vesel objame Avla.

»Zvesti Romul,« govori starček, »je slišal, da so te sumili hudodelstva ter je hitel sem, da bi se zate potegnil. Bogu večnemu naj bo hvala, da je ne potrebuješ več pomoči!«

»Aricija me je otela, in vendar sem ji komaj hvaležen,« odgovori mladenič. »Prva naša skrb naj bo, da jo skrijemo očem Neronu in njegove matere.«

»Pravil sem ti že, da mi je znana pobožna družina ob Tirenem morju, ki bi rada stregla Ariciji in njeni slepi prijateljici,« odvrne Aleksandros.

»Še drevi naj se pelje tja. Sedaj pa hitimo, da pobegnemo iz tega kraja, kamor sem prišel le nerad — a prišel sem zaradi tebe, moj Avel, da bi ukrotil tvojo strast; da bi ti ponudil, ako mogoče, slabo starčevo pomoč pri rešenju ljubljenske iz mesta spridenosti.«

»Moj oče, kako se vam bom zahvalil!« zakliče Avel »Pač, pač! Hvaležen vam bom! Aricijo bom učil, da bo častila goreče Krista in njegovo sveto mater, in gotovo jo bo ona častila, kajti videl sem, da je pripravna njena duša.«

»Pojdita tedaj!« sili Romul. »Čas poteka; mene ne smejo pogrešati pri moji služ-

le, ki sta nas ob tej razpravi res nekoliko zanimali.

Nekj Hoffmann je bil dolžnik takozvanega Čobalovega zagorskega konsuma, kateremu pravijo delavci zato Čobalov, ker je rdeča grča Miha njegov poslovodja, plačan, ampak komandira pa v njem le Miha sam in pa njegova žlahta. Hoffmann je imel zlato uro, katero je kupil Čobal od njega po zelo nizki ceni, ampak Hoffmann še danes ni poravnal svojega dolga v zagorskem konsumu. Navadni ljudje sodimo, da bi bil moral pustiti Čobal Hoffmannu vzeti zlato uro zato, da bi se bil pokrtil v konsumu z denarjem, ki ga je vredna Hoffmannova ura, njegov dolg, ne pa, da bi se ž njo bahal Miha. Navadni ljudje so tudi strmeli, ker je vposlena v zagorskem konsumu Čobalova žlahta in pa, ker ima Čobal sam ključke od kase v rokah, ko bi jih po združnih navadah morala imeti dva.

Nam je seveda čisto vseeno, kako gospodarijo gospod Miha Čobal v svojem zagorskem konsumu.

× × ×

V Devinu (Magdeburg) imajo zdaj socialni demokrati iz rajha svoj strankarski shod, na katerem se medsebojno grozno preklajo in prepirajo. Stari, sivolasi Bebel se je spravil na badensko socialno demokracijo, ker je, kakor znano, badenska socialna demokracija v badenskem deželnem zboru glasovala za proračun. Predlagal je ostro resolucijo, ki zmerja za njihov greh rdeče badenske poslance. Badenčani zdaj zagovarjajo svoje stališče, Bebelčevci pa svoje. Kregajo se tako, da gre vse v cefetelne. Če se bodo še stekli med seboj, poročamo prihodnjič.

× × ×

Socialni demokrati in liberalci ž njimi so te dni polnili predale svojih ščenetastih listov z groznimi napadi na krščansko-socialnega dunajskega poslanca Bielohlawka. Očitati so mu, da je za denar oddajal službe in da je tako obogatel. »Bog poba-saj« ti je donelo po vseh rdečih in zelenih in rumenih svobodomiselnih listih v vseh jezikih, tistih rodov, ki imajo dvomljivo srečo, da se tiska in čita moderno časopisje med njimi. In kaj je resnica? Nič. Bielohlawek je tožil nekega Zippererja, ki je govoril, kar je bral proti Bielohlawku, in Zipperer je dobil 14 dni zavora, ker ni mogel prav nič nečastnega dokazati Bielohlawku. Med razpravo je Bielohlawek ponovno izjavil, da se ni toliko let za to boril proti liberalcem in socialnim demokratom, da bi ti ljudje dobivali mastne službe in dela po tistih zastopih, kjer gospodarijo zdaj krščanski socialci.

Tobačno delavstvo.

NAŠE DELO V JESENI.

Ena največjih naših strokovnih organizacij na Kranjskem je gotovo naše »Podporno društvo«, ki ima že deset let za sabo. Ni veliko deset let in vendar rodilo je obilo sadu. Mlado, čvrsto je, denarno dobro podprto, njegovi temelji stoje močno in krepko li-

ki skala na morskem bregu, ob katerega morsko valovje buta. In če se človek vpraša, kaj mu je dalo to trdnost in tako veliko privlačnost med obačnim delavstvom, moramo s ponosom reči — neprestano delo! Morda se ni v nobenem društvu toliko govorilo in toliko delalo kakor ravno v njem. In zato tudi uspehi niso zaostali. Z lahkim srcem rečemo, da je naše društvo prvačilo v boju za koristi tobačnega delavstva. Pa kaj bi o tem govorili, kar že vsi vemo. Ampak nekaj družega nam je na srcu, kar sicer zmerom ponavljamo in ob različnih sejah sklepamo, kar pa navadno kmalu pozabimo, — to so naši mesečni sestanki. Tekom časa se ustanavljajo v Ljubljani razne politične, izobraževalne, gospodarske, delavske organizacije in društva, ki pritegnejo tudi veliko našega tobačnega delavstva v svojo sredo, eni smo tukaj, drugi smo tam, in rado se zgodi, da naše »Podporno društvo« v ozadje stopa.

Prav je, da naše delavstvo sodeluje tudi v drugih društvih, ki se ne tičejo naravnost našega delavskega vprašanja; potrebno je, da se tudi delavec za druge stvari zanima, da se nekoliko razvedri, ali prva reč nam pa mora biti naše »Podporno društvo«. To nam more biti neko ognjišče, okoli katerega se moramo zmeraj vsi zbirati.

Poleti vse društveno življenje tako nekako počiva. Človek si želi venkaj na prosto, v naravo, med zelenje, med mlado drevje, da tam svoje gorje in svoje skrbi pozabi. Sedaj je pa jesen tu; človek je bolj navezan na mesto; in v jeseni se tudi društveno življenje poživljuje. Glejmo, da se tudi naše »Podporno društvo« poživljuje! Treba bo misliti na to, da se zopet naši mesečni shodi v življenje pokličejo! Voda, ki stoji, se usmradi, društvo brez shodov se postara. Torej prva reč, ki jo moremo letos zopet upeljati, so mesečni sestanki, na katerih si povemo to, kar nam srce teži!

Prometna zveza.

O NALOGAH »PROMETNE ZVEZE«.

Tovariš Sacher z Dunaja je sporočil ljubljanski krajni skupini »Prometne Zveze«, da pride 15. t. m. v Ljubljano ter da je kot član osrednjega odbora pripravljen poročati o provizijskem in pokojninskem skladu in o bolniški blagajni. Predsednik Koleša je porabil to priliko ter sklical za ta dan ob osmi uri zvečer v gostilniških prostorih gospe A. Češnovar shod, katerega so se člani v prav častnem številu udeležili. Vlado je zastopal gospod kanclist Fink. Čast pa smo imeli tudi v svoji sredi pozdraviti predsednika J. S. Z. gospoda dr. Zajeca. Shodu je predsedoval tovariš Koleša, ki je podal po pozdravu besedo tovarišu Sacherju.

Ker je Sacher tudi okrajni odbornik dunajski, pozdravil je navzoče v imenu krščanskih socialcev mesta Dunaj ter nadaljeval: Ko železničar vstopi v službo, mora že pomisliti, kaka je njegova prihodnost, ali bo imel na stara leta, ko mu moči opešajo, svoj košček kruha in kakšen bo at košček. Za delavstvo se do leta 1904 ni

nič storilo, še le takrat so se merodajni krogi začeli zavedati, da je tudi železniški delavec človek in ne kamen. Železnice tečejo skozi različne dežele in kraje tako, da so tudi za železničarja življenjski pogoji različni. Zatorej ni vse eno kako se plače odmerjajo; tam kjer so življenjska sredstva dražja, se samo ob sebi razume bodi plača tudi višja. Tudi na službene razmere bodi opozorjeno; čim napornejša je služba, tem boljša mora biti plača. To popolnoma doseči je namen in cilj Prometne zveze. Leta 1907. se je vpeljal po prizadevanju zveze provizijski fond — nekaj, kar je bilo boljše, kot nič, ker ima delavec vsaj nekaj zasigurnega za stara leta, in s prvim januarjem se je t aštatus še spopolnil, da je precej enak statutu penzijskega sklada. Ker pa je pristop k provizijskem skladu po prekoračenem 35. letu starosti le mogoč, ako dotični za ostala leta doplača, je Prometna zveza dosegla, da se ta doplačila razdele na do 60 obrokov. Delavcem na samotnih progah naj se dovolijo brezplačne vožnje v bližnje trge in kraje, koder je nakup živil mogoč po primernih cenah. Službo čuvajem treba urediti po gostosti rpometa. Odločno pa je nastopiti proti uporabljanju žensk v železniški službi. Čuvajke se je nastanilo, ker so ceneje, če se pa neizprosno zahtevajo, naj se pa čuvajke ravno tako plačajo kakor moški, opustile se bodo te trpinke, na njih mesta se bodo nastavljal čuvaji in nastale bodo mlade srečne družine. Po pisarnah se uporabljajo uradnice, ki mnogokrat ne premorejo družega, kakor za silo kaj prepisati. Radi slabih oči se je odstavilo okoli 536 moških uslužbencev od prometa, ki jih potikajo okoli kot uradniške sluge itd. Za te nesrečneže so one službe in mesta, ki jih zavzemajo uradnice, popolnoma primerna in uprava bi imela resne delavce. (Konec prihodnjič.)

Članom »Prometne Zveze« se naznani, da je za mesec september pačati 15 smrtnih slučajev po pet vinarjev, skupaj s članarino vred torej 1 K 45 v.

Umrli so: Aleš plemeniti Janosz, Černovice; Fr. Christoforetti, Trident; Marija Sketh in Marija Tremmel, Maribor; Fr. Foidl, Sv. Hipolit; Kati Natišek, Preran; Jožefa Stöckl, Freinfeld; Ivan Greiner, Ljubljana; Kati Wörgötter, Fieberbrunn; Jožefa Klozer, Bregenc; Terezija Allmesberger, Ried; Roza Rygr, Komotau; Eberhard Zoller, Inomost; Elizabeta Harth, Feldkirch; Terezija Königswieser, Floridsdorf.

Prihodnji mesečni sestanek ljubljanske skupine »Prometne Zveze« je v soboto, dne 1. vinotoka 1910, ob navadni uri zvečer in v navdnem prostoru gospe A. Češnovar. Enkrat za vselej bodi povedano, da so mesečni sestanki do preklica vedno vsako prvo soboto v mescu v zgoraj navedenem prostoru, da torej ne bodemo še posebej naznanjali istih več. Vesten učenec ne pozabi šolskih dni in ur, smelo tedaj tudi pričakujemo od naših tovarišev, da bodo vselej v najčastnejšem številu se udeležili sestankov, da se skupno pogovorimo o naših težnjah in potrebah ter se domenimo kake korake bo treba storiti da se temu in onemu odpomore. Bolj vestno bo kateri sestanke obiskoval, tembolj se bo začel zanimati za svojo organizacijo in nje pomen. Ako pa so sestanki dobro obiskani, so tudi pomembnejši, kajti več se nas snide, tem temeljitejši bodo naši dogovori in ukrepi, tem več ugleda bomo uživali pri nasprotnikih, češ: ti drže skupaj. Prerčani smo, da bi se naši tovariši na progi radi udeleževali, ko bi imeli tako lepo priliko, kot mi, a žalibog, oni so raztreseni in morajo opravljati težavno službo, ko se mi lahko v bratski slogi najdemo. Res je, da pride slehern truden od dela, vendar pa enkrat na mesec vsak lahko daruje nekaj časa, ki pa ni izgubljen, kakor oni, če se cele večere pri kvartopir-cih kibicuje, ampak doprinešen je stanovski naprednosti in duševnemu razvoju. Apelujemo na vaš ponos, da se ne bode te spominjali »Prometne Zveze« samo takrat, kadar ste potrebni pomoči, ampak da se vselej zavedate, da ste člani one organizacije, ki je edina vaša prijateljica. Ne dajte se strašiti od nasprotnikov, ne bojte se jih; moža, ki kaže vselej in povsod neustrašeno svoj značaj in svoje mišljenje spoštuje tudi nasprotnik. Ako soc. demokrat tega ne pozna, toliko manj je vreden, da bi se ga sploh kdo še bal.

Torej vsako prvo soboto v mesecu zvečer ob osmi uri vsi člani »Prometne zveze« k sestanku.

bi. Privedel vas bom skozi stranska vrata na prosto.«

In res gre cesarjev stražnik pred njimi; Avel se ravno hoče napotiti za drugimi, ko čuti nekaj, kakor kako roko na ramenih.

»Ostani, Avel,« reče Lucij Pizon — kajti on stoji s Scevijem za njim — midva imava s teboj govoriti. Ne boj se,« govori nato, ko vidi, da mladenič obleduje; »najina usta bodo molčala, molčala o tem, kar je sklišalo najino ime! Meni pravijo Lucij Pizon in ta mož zove se Scevij. Midva čislava neprestrašen pogum in ti želiva dobro.«

»Ponudiva ti svojo pomoč,« mu tiho seže Scevij v besedo, »da bodeš obvaroval nevesto pred Neronom. Cesar jo misli uvrstiti med pevke v palači, ki mu kratijo mračne ure s petjem in plesom. Da ti skazem svojo dobrovoljnost, povabim te h kosilu, ki bo združilo jutri v moji obednici nekoliko prijateljev. Ako se boš branil, me boš razžalil. Razgovoriti se moramo o važnih zadevah,« pristavi na tihem, da ga sliši le mladeničevo uho.

Na pol omamljen reče Avel: »Prišel bom. Povabil dobroznanega Scevoja štel si bom v čast.«

»Tedaj pojdi in pridí jutri ob pravem času. Zdrav! Ze slišim kotlov glas, ki nas kliče k cesarjevi mizi.«

Scevij odide z Lucijem Pizinom v palačo.

»Sedaj je delo dozorelo,« šepeta bogatin tribunu; »sedaj imamo svojega moža. Z izgovorom, da bom napravil gostijo, združil bom glave zarote; z najbolj izbranimi se bomo umaknili v skrivno sobo. Mladeniča bo omotilo kijisko vino; razdražili ga bomo s strašilom, da Neron preži na Aaricijo, da njemu samemu streže po življenju, da se ima ločina kristjanov, kamor, kakor kaže on spada, zatreti v občnem preganjanju z ognjem in mečem: tako bo prisegel, da bo dovršil dejanje, kateremu manjka le roke. V ti zmešnjavi zaklicali bodejo naši tovariši na glas ime Lucija Pizona; ime bo govorilo nestalno ljudstvo, kojemu pokaži le veternico, da se suče, in rimski vladar se bo zval Lucij Pizon.«

Dospela sta do stopnic na obronek. Od vseh strani se gnjetejo gostje k cesarjevemu obedu, ki ima dokončati slovesni dan. Kraj, kjer je bila Agripina s svojimi gospe-mi, je zapuščen. Govorilo se je, da je cesarjeva mati iz srda, da ji je sin zamolčal, kaj je bilo v pismu iz Hispanije, zapovedala, da se bo odpravila v svoje poslopje na deželi ob Tirenskem morju.

(Dalje prih.)

Med brati in sestrami.

Jugoslovanska Strokovna Zveza ima svojo sejo v torek ob 6. uri zvečer v posvetovalnici Zadružne Zveze. — Seja je posebne važnosti zato, ker se bo sklepalo o socialnem kurzu za delavce, ki se najbrže priredi meseca februarja in bo trajal najmanj en teden.

Zaročil se je naš somišljenik Alojzij Kocmur z gospico Kalanovo. Najiskrenejše čestitamo!

Tone Kristan na verskem polju. »Najprej« se je vrgel na versko polje. To pa mu pristojta tako, kakor zajcu boben. Piše namreč: »Organiziran mokraški delavec je lahko pobožen kristjan, ker se za to organizacija ne briga.« Več laži se v tako malih besedah ne more zapisati, kakor je tu »Najprej« zapisal. Mi, ki poznamo socialno-demokratske nazore bolj kakor jih »Najprejeve« ovčice poznajo, vemo, kako so se glavni voditelji mokračarije v ravno ti stvari izrekli. Liebknechtov »Volksstaat« je pisal: »Zasramovanje Boga je potreba, da se vsa stvar zadavi; nič manj grozne so besede Engla: »Z Bogom smo že končali.« Dalje je Liebknecht v svojem listu pisal: »Prihodnost ima ateizem, negovanje Boga. Le v tem je rešenje človeka najti.« Pa kdo bo vsa ta bogotajstva našteval! To se začetkom seveda ne pove. Na nekem mokraškem strankinem shodu v Halle se je mokraškim agentom naravnost na srce polagalo pri naboru za mokračarijo nič o veri govoriti, ali pa malo in kvečjemu reči, da je vera privatna stvar, ker je le tako mogoče ljudi na deželi, kmete in druge »gimnolne« vjeti. Ta recept se seveda, kakor se iz »Najpreja« razvidi, še dandanes natančno izvršuje. Tudi pri nas se je govorilo in pisalo in se še, da se mokraška organizacija za vero ne briga, obenem pa se vse napada na najgrši način, kar količkaj diši po veri. O kaki doslednosti v mokraških vrstah torej ni govora. Pri naših mokraških stopa vera le ob koncu življenja v ospredje. Življenje mokračariji in liberalizmu, večnost Bogu. Kako lepo. Kar trem gospodom hkratu služiti, da se nobenemu ne zameri. Na tem polju se pa lahko še kaj vidimo. Zdravi!

Hujskarija je rodila sad. Znano je, kako je napadel »Najprej« žgalniškega predstojnika, ki sprejema delavce, a jih ne zavaruje proti poškodbam in neugodam. Resnica je bila, da je bil vsaki delavec zavarovan. Sedaj so pa uradniki pri posvetovanju sklenili, da se tam delo ustavi in delavcem zaslužek odvzame. Načelnik žgalnice jim je to naznanil in naravnost povedal, komu se imajo zahvaliti. Laži in hujskanje v »Najpreju« ne moremo drugače zavrniti, kakor da Vas odslovimo. Tako bodo sedaj na jesen, ko je težko drugod dela dobiti, brez posla in zaslužka. In kar je še hujše, marsikateri bi bil ob novem letu za stalno pri rudniku sprejet, tako se pa zna zgoditi, da bodo zopet tuje moči sprejeli v delo in domače pustili na cedilu. Saj že do sedaj vedno več tujih sprejmó kakor Idrižčanov. Naša socialno-demokratska organizacija naj pa sprevidi, da s hujskanjem bo ravno nasprotno dosegla. Morda kak mlad, neizkušen delavec pravi: »Oh naši pa znajo povedati, tu jo vdarijo po višjih, to so kampelni!« A udarce občutijo le nižji sodrugi, ker laž ima kratke noge. Najbrž jih še to ne bo zmordilo ne stare ne mlade, zato bodo oboji še tepeni. Zaradi te »Najprejeve« lumparije je idrijsko delavstvo grozno razburjeno. Dobili smo celo vrsto dopisov, ki najstrožje obsojajo najnovejšo »Najprejevo« lumparijo.

Dr. Tumatovo prežvekovanje.

Idrijski delavec nam piše:

Že v soboto so bili nabiti plakati, da priredi dr. Tuma javni ljudski shod, v nedeljo 18. t. m. v pivarni pri »Črnem orlu«, na katerem bo govoril o draginji. In res, že v soboto zvečer je predaval o mladinski organizaciji. Mislili smo, danes bo vse natlačeno v prostorih demokratičnega društva, kajti 300 fantov je že nekaj, če pride kakšen tak gospod, ki je doktor, advokat itd. Toda varali smo se! Ljudi je bilo vsega skupaj okrog 60, med temi je bilo komaj 20 fantov, 30 bolj starih rudarjev in pa 20 žensk. Dr. Tuma je govoril pobožno, kakor le on zna. Delavčev sovražnik je križ in meč, kapitalizem, klerikalizem, krščansko socialna stranka, vlada in militarizem; vse to bo zmagala enkrat mladinska organizacija, nazadnje je

govoril o alkoholu. Jezil se je čez to, da vlada nalašč daje nagrade tovarnarjem, da se več žganja producira, zaklical je še, kdo je vzrok vsemu temu, slišali so se medklici: klerikalci so vzrok. Nato je končal, češ, da jih 100 mladeničev ne sme biti več, ampak kadar še pride, da bo moralo biti pri organizaciji vse kar je mlado in zdravo. Nato ga eden izmed nas vpraša, zakaj da so soc. demokrati tako zoper alkohol, saj so ravno njihovi poslanci bili tisti, ki so preprečili, da ni bil potrjen zakon zoper pijančevanje. Dr. Tuma ni vedel dati pravega odgovora, rekel je, da bi bil to velik prevrat, in pa ker so oni zaščitniki svobode, dalje, da je dr. Šusteršič večkrat imel po 200 predlogov, ki so pa bili napravljeni glede obstrukcije, ravnotako so tudi klerikalci imeli s tem načrtom namen obstruirati, nazadnje je rekel, da se to doseže le s podukom in kadar bo alkoholizma konec, bo pa tudi kršč. socialcev in poslušalci so mu odobraval. Drugi dan je govoril o draginji. Vsega so po Tumovem krivi klerikalci, o borznih spekulacijah, tam kjer jud igra glavno vlogo glede draginje je pa dr. Tuma molčal. Slovneski poslanci združeni v parlamentu s centrom in vlado povzročijo draginjo, doma pa ljudstvo pleše okrog njih kakor okrog zlatega teleta in to ljudstvo nima kruha po cel teden, ker ga ti gospodje hodijo na Dunaj krasti. Dr. Tuma ni pravzaprav nič novega povedal, ker to je že nešteto krat Kristan premlel, saj sta oba iz ene in iste šole, oba sta bila že klerikalca, liberalca in nazadnje sta kot buržoazijca prišla še med proletarijat, samo da je kšeft pa je, in v Idriji se še cedi mleko in med. Mislili smo pa le, da zna Tuma kaj več, kakor navadni rdeči preroki, a prepričali smo se, da je ravno tako zagaman, kakor so vsi rdeči »fajtarji«, če ne še bolj. Kajti Tuma se iz vsemu svetu znanih nosnih razlogov norčuje iz tistega protialkoholnega gibanja, za katerega se socialna demokracija zelo zavzema. Če dr. Adler izve, kaj da je čvekaj Tumatov papa v Idriji, to mu jih bo dal po grbi.

Rdečkarji iščejo štiri mesece sapo. Mislili smo, da so rdečkarji pozabili na nas, ker se toliko časa ni nobeden nič zmenil. Ali grozna nesreča je prišla nad nas. Dne 24. aprila je bila pri D. M. v Polju birma. Ob tej priliki je povabil naš nadravnatelj prevzvišenega knezoškofa, da naj si ogleda popirnico, kar je tudi storil. To pa je naše rdečkarje tako prestrašilo, da cele štiri mesece niso prišli k sebi. Še le sedaj so se zbudili iz omotice. No saj so pa tudi veliko trpeli ti ubogi revčki, bežali in skrivali so se po vseh luknjah. Sedaj pa tožijo v »Rdečem Praporju«, kolika nevarnost je bila za delavce, ki so ob prihodu presvitlega knezoškofa poklekili, ko je on podelil blagoslov. Pravi, da kako lahko bi bil ob tej priliki koga stroj prijel. Torej sedaj še le vemo, da so jih ljudje naapčno sodili, ko so bežali pred škofom, češ da se ga boje. To ni bilo res, ampak bali so se, da jih stroj ne prime. Dalje blebete to revše, da je »Naša Moč« zato ustavila napade na našega ravnatelja, da je ta sprejel na kosilo škofa. No ta je pa lepa! Potem naj pa kar vsak ravnatelj povabi škofa na kosilo, pa bo imel mir pred napadi. — Zaganja se tudi dalje v našo duhovščino in ravnatelja, zlasti so mu pa na potu delavci našega mišljenja. Pomni naj, da si bomo to zapomnili in tudi tisti, ki se krivajo po luknjah naj vejo, da bomo privlekli na dan in jih pokazali svetu v pravi luči, ako prav imajo »rdeče« srajce. Z napadi na ljubljanskega škofa, tega velikega dobrotnika revežev, soc. demokratska banda ne bo prav nič pridobila.

Okno v svet.

Nov krščanskosocialni list so pričeli izdajati nemški krščanskosocialno organizirani mesarski pomočniki na Dunaju. Naslov mu je »Einigkeit« (»Eдинost«) in izhaja za sedaj enkrat na mesec.

Draženje jedil. Minuli mesec so socialni demokrati zopet vzdignili po svojem časopisu velikansko ropot radi draginje. Seveda jim ni bila prav nič mar delavska korist, ampak so vzdignili celo komedijo le edino v agitatorične svrhe, kar brnski »Proletarec« sam priznava. Kakor znano, so bile pred par meseci cene žitu zmerne, namreč meterski stot pšenice je stal 32 kron. Korakoda z žitom so se menjavale tudi cene drugih potrebščin, da je bila nazadnje draginja

res neznosna. Seveda so sociji to takoj pograbili in kot vzrok draginje navedli colnino, ter obenem zahtevali odpravo colnine. Sedaj so pa cene žitu kljub colnine padle za 12 K pri meterskem stotu, colnina pa znaša slej kot prej 6 K 30 h za meterski stot pšenice. S tem pa je dokazano, da je vzrok draginje ne colnina, ampak špekulacija.

Žitni špekulanti kupujejo sedaj žetev. Da dobijo to kolikor mogoče po ceni v roke, zato puste, da pade cena žitu, ko bodo pa imeli žito v svojih rokah, bodo pa zopet dvignili cene na prejšnje stopnje. Terminska kupčija, za katere je glasoval tudi socialno demokratski poslanec dr. Ellenbogen, bode tako dvakrat odrila ljudi. Prvič bodo dobili judje poceni žito od kmeta, drugič ga pa bodo konsumentu drago prodali. Ne toliko colnina, kot špekulanti so krivi draginje. Seveda imajo rdečkarji z judovskim zlatom zamašena usta in si jih ne upajo napadati in označiti kot prave pijavke ljudstva. Kedaj se bodo ljudje otresli rdečih fraz?

Delavski štrajki. V preteklem juniju se je vršilo v Avstriji 86. štrajkov; v 63. slučajih se je zahtevala boljša plača, v dveh slučajih skrajšan delani čas, v štirih drugih slučajih se je štrajkalo iz raznih vzrokov. V 15. slučajih se je delavstvu povsem ugodilo, deloma v 33. slučajih in v 15. slučajih niso dosegli ničesar.

Od splošne draginje nezadeta je ostala najfinejša izmed vseh žitnih kavinih vrst, namreč Franckova Perl-ržena kava z znamko »Perlro«.

Ta izborna vrsta se dobiva pri vseh gg. trgovcih v zavojih po $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ kg po poprejšnjih cenah.

Svarilo pred ponaredbami in nujna prošnja, da se naj le originalni zavoji z imenom »Franckov Perlro« in s tovarniško znamko »kavni mlinček« sprejemajo.

Po celem svetu znan
Je žlahtni

Če hodi on s Teboj,
Je zdrav želodec Tvoj!

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.

Kabinetna kakovost " " 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Varujte se ponaredb!

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvannega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali proslo blagovolje se poslužiti tverde

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverde so: Pri Škofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode te preprčali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tverde!

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moške oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoška prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilni pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ M. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.	nog, škaflija 50 vin., 6 škaflije 2 kroni 50 vin.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.	Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.	Ribje olje, steklenica 1 krono.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.	Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.	Tinktura za želodec, odvajalno, krepljeno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škaflija 50 vin., večja 1 K. 20 vin.	Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Odvajalne kroglice, škaflija 80 vin.	Trpotčev sok, izvrstno priporoček proti kašlju stekl. 1 K.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju	Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
	Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škaflija 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem preprčati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavniča kron 420.537.92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4 1/2 0 brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 0 od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svoje bogate zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

